

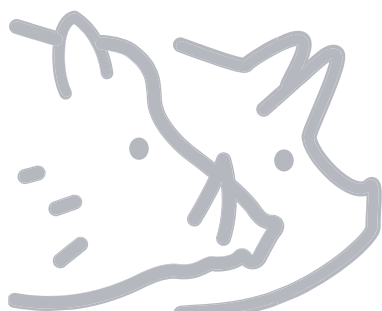

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

WORLD ORGANISATION FOR ANIMAL HEALTH
Protecting animals, preserving our future

Глобална контрола болести афричка куга свиња GF-TADs иницијатива

2020-2025

Глобална контрола болести
афричка куга свиња
GF-TADs иницијатива
2020-2025

Објављују
Организација за храну и пољопривреду Уједињених Нација и
Светска организација за здравље животиња

2020

Обавезан цитат:

ФАО и ОИЕ. 2020. *Глобална контрола болести афричка куга свиња: GF-TADs иницијатива*. 2020–2025. Париз.

Ознаке које су употребљене и материјал приказан у овом информативном документу не представљају изражавање било каквог мишљења Организације за храну и пољопривреду Уједињених нација (ФАО) или Светске организације за здравље животиња (ОИЕ) о законском или статусу развоја било које земље, територије, града или подручја или њених извршних органа или у вези с разграничењем његових граница. Навођење одређених компанија или произвођача одређених производа, без обзира да ли су патентирани или не, не значи да су их ФАО или ОИЕ подржали или препоручили у односу на друге сличне компаније, производе или произвођаче који нису поменути.

Ставови изражени у овом информативном документу су мишљења аутора и не одражавају нужно ставове или политике ФАО или ОИЕ.

FAO ISBN: 978-92-5-132653-4

OIE ISBN: 978-92-95115-61-3

© FAO and OIE, 2020

Нека права су задржана. Овај документ је доступан у оквиру лиценце Creative Commons Attribution-Non Commercial-ShareAlike 3.0 IGO (CC BY-NC-SA 3.0 IGO; <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/igo/legalcode>).

Према одредбама ове лиценце, предметно дело се може копирати, дистрибуирати и прилагођавати у некомерцијалне сврхе, под условом да је дело на одговарајући начин цитирано. Приликом употребе овог дела, није препоручено сугерисати да ФАО и ОИЕ подржавају било коју одређену организацију, производе или услуге. Употреба логотипа ФАО или ОИЕ није дозвољена. Уколико је дело прилагођено, оно мора бити лиценцирано под истом или једнаком лиценцом Creative Commons. У случају превода овог дела, такав документ мора да садржи следећу изјаву о одрицању одговорности уз навођење следећег цитата: „Овај превод није сачинила Организација за храну и пољопривреду Уједињених нација (ФАО) или Светска организација за здравље животиња (ОИЕ). Ни ФАО ни ОИЕ нису одговорни за садржај или тачност овог превода. Изворно енглеско издање документа биће ауторитативно издање.”

Спорови који се односе на лиценцу и не могу се споразумно решити, биће решени посредовањем и арбитражом, у складу са чланом 8 лиценце, осим када је овде другачије одређено. Правила о посредовању која се примењују у овом случају биће правила о посредовању Светске организације за интелектуално власништво <http://www.wipo.int/amc/en/mediation/rules> а арбитража ће се спроводити у складу са Арбитражним правилима Комисије Уједињених нација за међународно трговинско право (UNCITRAL).

Материјали треће стране. Корисници који желе да поново употребе материјал из овог дела који је додељен трећој страни, попут табела, шема или слика, одговорни су за утврђивање да ли је за ту поновну употребу потребно одобрење и добијање дозволе од власника ауторских права. Ризик од потраживања који произилазе из кршења било које компоненте додељене трећој страни у делу сноси искључиво корисник.

Продаја, права и лиценцирање. ФАО информативни документи су доступни ФАО-а (www.fao.org/publications) и могу се купити преко publications-sales@fao.org. Захтеви за комерцијалну употребу се подносе путем: www.fao.org/contact-us/licence-request. Питања везана за права и лиценцирање упутити на: copyright@fao.org.

ОИЕ информативни документи су доступни ОИЕ интернет страници (www.oie.int) и могу се купити преко: web.oie.int/boutique.

САДРЖАЈ

Позив на акцију	1
Стратешки изазови глобалне контроле АКС	2
Управљање	5
Надзор и оцењивање	6
Теорија промене	7
Циљ и сврха	7
Кључни фактори успеха	7
Циљеви	8
Резултати и исходи	8

Захвалница

Организација за храну и пољопривреду Уједињених нација (ФАО) и Светска организација за здравље животиња (ОИЕ) са захваљују на доприносу развоју ове иницијативе следећим појединцима:

Главни ауторски тим: Jee Yong Park, Gregorio Torres, Budimir Plavšić и Andriy Rozstalnyy.

Сарадници: Karim Tounkara, Patrick Bastiaensen, Luis Barcos, Caitlin Holley, Laure Weber-Vintzel, Fabien Schneegans, Lorenz Nake, Bellini Silvia, Akiko Kamata и Zhen Yang.

Monique Éloit (Генерални директор ОИЕ) и Matthew Stone (Заменик генералног директора ОИЕ за међународне стандарде и науку), који су дали вредне увиде за иницијативу.

контроле, као и потребу да се комуникација о

Позив на акцију

Афричка куга свиња (АКС) је заразна болест домаћих и дивљих свиња. Последњих година повећао се број земаља или територија које погађа АКС, а појава болести је пријављена и у земљама подсахарске Африке, Европе и Азије.

Увиђајући тренутни повећани глобални ризик за све земље и значајан утицај болести на здравље и добробит животиња, безбедност хране, националну и глобалну економију, рурални развој и друштвено и политичко понашање, упућен је апел на 87. генералној седници Скупштине делегата Светске организације за здравље животиња (ОИЕ) за усвајање глобалне иницијативе за контролу АКС.

Резолуцијом бр. 33 усвојеном на 87. генералној седници препозната је сложеност болести АКС, и за одговор на исту је потребна међусекторска и мулти-институционална сарадња. Такође је истакнута дугогодишња сарадња између Организације за храну и пољопривреду Уједињених нација (ФАО) и ОИЕ у пружању подршке њиховим члановима у управљању ризицима везаним за здравље животиња. Резолуцијом су утврђене кључне улоге које земље, ФАО и ОИЕ треба да играју у глобалној контроли болести АКС. То укључује потребу да се АКС схвати као болест која захтева адекватно управљање ризиком кроз развој и усавршавање националних програма

ризик у препозна као кључна компонента

ефикасног суочавања са путевима ризика и високоризичним праксама.

Земље су такође охрабрене да одржавају транспарентност путем благовременог обавештавања о болести и управљају ризицима применом међународних стандарда у вези са зонирањем, изоловањем и применом мера које се односе на трговину робом.

Резолуција је задужила **ОИЕ да сарађује са ФАО на покретању иницијативе за глобалну контролу АКС.** ФАО/ОИЕ Глобални оквир за прогресивну контролу прекограничних животињских болести (GF-TADs) је препознат као одговарајућа платформа за развој и промовисање националних, регионалних и глобалних партнерстава, за јачање мера превенције и спремности и смањење негативних утицаја АКС на здравље и добробит свиња и међународну трговину.

ФАО и ОИЕ имају задатак да идентификују и дефинишу, у складу са релевантним међународним стандардима и смерницама, водеће принципе и факторе успеха који су потребни за глобалну контролу АКС. Ово ће укључити механизме подршке за побољшање способности земаља да контролишу АКС,

©OIE/MaurineTric

©OIE/MaurineTric

побољшати координацију и сарадњу кључних актера из приватног и јавног сектора и умањити последице болести АКС кроз континуитет

различите социо-културне, географске, политичке и економске потребе и

Стратешки изазови глобалне контроле АКС

пословања.

Афричка куга свиња никада није била толико раширена и не треба потцењивати обим националних и регионалних изазова за контролу АКС. За решавање ове глобалне претње биће потребна дугорочна посвећеност свих који су укључени у то.

Упркос овом застрашујућем и сложенем изазову, **глобалну контролу АКС је могуће постићи**, али мало је вероватно да ће бити успешна и одржива без одлучних националних напора. Мере контроле треба да буду координисане на регионалном и глобалном нивоу и уграђене у наднационалне оквире који узимају у обзир

карактеристике сваког региона. То би требало да се постигне сарадњом са широким спектром међународних, регионалних и националних агенција, као и са интересним организацијама, при чему јавни и приватни сектор раде у уској координацији и са усклађеним циљевима.

Међународни стандарди за контролу АКС већ постоје, као и стручност за подршку имплементацији. Међутим, главни јаз који је до данас спречио ефективну и ефикасну међународну, регионалну и националну контролу је потешкоћа у спровођењу ових међународних препорука у различитим и изазовним сценаријима са којима су земље суочене.

Главни фактори који повећавају ризик од ширења су системи управљања стоком са **неадекватним мерама биолошке сигурности и људско понашање**.

¹ “Контрола” означава било превенцију, одговор или искорењивање, зависно од националне или регионалне ситуације.

Приступ одговарајућим и одрживим ресурсима за спровођење препоручених мера за **спремност, превенцију, откривање и контролу**, биће изазов многим земљама и захтеваће подршку партнера за развој.

Главни фактори који повећавају ризик од ширења у таквим сценаријима су системи управљања стоком са неадекватним мерама биолошке сигурности и људско понашање. Многе земље се боре за ефикасно спровођење мера контроле болести стоке због недостатака њихових ветеринарских служби. У многим ситуацијама је ово повезано са недостатком политичке подршке и дугорочних улагања, неадекватним разматрањем перспектива различитих кључних актера и политиком заснованом на недовољним стратегијама управљања кризама које нису у стању да ефикасно спроведу, координишу и одрже потребне активности и ресурсе. Подршка је потребна како би се омогућила ефикасна оперативна примена постојећих стандарда у овим земљама и пружила стручна знања користећи мултидисциплинарне приступе прилагођене националној ситуацији.

Неуспех или немогућност прилагођавања различитим епидемиолошким сценаријима повећава важност истраживачких и развојних активности за пружање не само нових или побољшаних алата и метода, већ и знања и информација које могу помоћи бољој контроли АКС или довести до нових приступа решавању проблема у дугогодишњим ендемичним сценаријима.

Недостатак ефикасне вакцине је још један добро препознат јаз у контроли АКС, а за развој сигурних и ефикасних вакцина потребни су координисани истраживачки и развојни програми. Остале потребе укључују побољшане дијагностичке тестове и усвајање одговарајућих техничких смерница за решавање нових и растућих питања која се јављају док се земље боре да одговоре на епидемије АКС.

Празнине у знању у неколико критичних области мораће да се реше кроз студије за које је потребно пружити помоћ и подршку. Важни недостаци укључују: епидемиологију АКС код дивљих свиња; улогу крпеља; разумевање националних и регионалних ланаца вредности свиња; утицај АКС на различите системе узгоја и производње свиња; и друштвено-економски утицај болести и мере контроле.

Утврђивање регионалних специфичности и разлика унутар сектора узгоја и производње свиња (нпр. Високо индустријализовани, мале фарме, узгој на отвореном, итд.) и благовремена размена и ширење информација и најбољих пракси су од пресудног значаја за изградњу и примену националних и регионалних стратегија контроле заснованих на науци. Успостављање регионалних сталних експертских група за АКС (SGEs-ASF) под окриљем GF-TADs може промовисати такву размену између проценитеља ризика и међународних и националних стручњака и олакшати регионалну и глобалну координацију политика и стратегија за контролу болести. Нагласак на ослањање свих чланица на међународну и регионалну солидарност и сарадњу у погледу прекограничних болести је нарочито видљив кроз такве механизме.

Приступ одговарајућим и одрживим ресурсима за спровођење препоручених мера за спремности, превенцију, откривање и контролу биће изазов за многе земље и захтеваће подршку развојних партнера.

Иницијатива GF-TADs за глобалну контролу АКС има за циљ да се позабави стратешким изазовима да се ефикасно реши задатак који имају ОИЕ и ФАО дефинисањем циљева и обезбеђивањем структуре за постизање посебних резултата и исхода у оквиру глобалне контроле болести.

Управљање

GF-TADs је ефикасан оквир за борбу против прекограничних болести животиња као што је АКС, јер подстиче регионалне савезе пружајући инструкције, смернице и координацију међу чланицама и партнерима. GF-TADs такође пружа могућности за синергију са постојећим глобалним и регионалним стратегијама контроле и искорењивања за остале прекограничне болести животиња које су већ успостављене као део овог оквира, као што су сталне активности надзора, биосигурности и одговора на епидемију.

На глобалном нивоу, Глобални управни одбор GF-TADs пружа смернице о иницијативи за глобалну контролу АКС и о сличним активностима од глобалног значаја које ће спровести Глобални секретаријат GF-TADs кроз заједничке ФАО/ОИЕ Радне групе за АКС у оквиру GF-TADs и под надзором и сагласношћу Одбора за управљање GF-TADs.

Глобални управни одбор GF-TADs пружа стратешке смернице регионалним управним одборима GF-TADs и олакшава сарадњу између глобалног и регионалног нивоа. На регионалном нивоу, регионални управни одбори GF-TADs осигуравају координацију активности плана рада уз подршку регионалних секретаријата GF-TADs. Регионални управни одбори GF-TADs а пружају стратешку везу са националним ветеринарским службама и њиховим националним програмима контроле, као и са регионалним мрежама кључних актера и стручњака који морају бити укључени као партнери у имплементацији за успешну регионалну и националну контролу.

Регионална и под-регионална представништва ФАО и ОИЕ имаће кључну улогу у надзору, координацији и унапређивању имплементације иницијативе GF-TADs за глобалну контролу АКС и повезаних регионалних стратегија и оперативних планова.

Назор и оцењивање

Циљеви предложених интервенција чине основу за праћење и евалуацију (М&Е) Глобалне иницијативе. Показатељи на нивоу исхода и резултата развијени су и користе се за мерење напретка и нивоа достигнућа, као и за пружање уверења партнерима и земљама у развоју.

ФАО и ОИЕ континуирано ће пратити индикаторе на нивоу исхода, са двогодишњим извештајима о М&Е. Веродостојност односа исхода и резултата биће критички преиспитана, а напредак у вези с резултатима биће оцењен пре годишњег извештавања Глобалне иницијативе. Евалуације Глобалне иницијативе према критеријумима за оцењивање¹ Одбора за развојну помоћ (DAC) Организације за економску сарадњу и развој (OECD) вршиће се на три године. Препоруке евалуација ће између осталог садржати ревизију теорије промена и логичког оквира Глобалне иницијативе.

Регионални управни одбори GF-TADs ће омогућити надгледање напретка и одређивање показатеља перформанси прилагођених регионалној ситуацији

Регионалном и Глобалном Секретаријату ради ефикасног теренског, лабораторијског и епидемиолошког оцењивања догађаја и контролних напора.

Интернет страница GF-TADs ће се користити као централизовани механизам извештавања, и као веза ка активностима о којима је извештавано на интернет страницама ФАО и ОИЕ. На овој страници биће креирана АКС интернет страница са структуром која ће одразити циљеве, исходе и резултате наведене у Теорији промене, обезбеђујући да сви повезани ресурси произведени кроз ову иницијативу GF-TADs буду лако доступни, укључујући планове и извештаје о напретку.

¹ Релевантност, ефективност, ефикасност, утицај, одрживост.

Теорија промене

Теорија промене износи проблем, дефинише циљ, идентификује кључне факторе успеха и приказује циљеве и одговарајуће резултате. Афричка куга свиња је глобална претња по здравље животиња и безбедност хране са негативним социо-економским утицајима. Иако је контрола изводљива тренутним алатима за ублажавање ризика, за успех ће неминовно бити потребно снажно национално вођство подржано регионалном и глобалном координацијом.

Циљ и сврха

Циљ је дефинисан као постизање глобалне контроле АКС, која би се утврдила на основу комбинације следећих критеријума:

Без појаве АКС у новим земљама

Смањење броја случајева болести АКС

Смањење броја погођених земаља

Смањење губитака чији је узрок АКС

Постизање циља захтева дугорочну националну и међународну посвећеност. Иако испуњавање свих критеријума можда није могуће у кратком року, наставак испуњавања неких од ових критеријума на годишњем нивоу допринеће побољшању глобалне ситуације, што би заузврат пружило потребну мотивацију и оправдање за одржавање посвећености иницијативи.

Глобална контрола АКС заштитиће здравље и обезбедити добробит домаћих и дивљих свиња, обезбедиће континуитет пословања и допринети постизању циљева одрживог развоја, посебно сузбијању сиромаштва (ЦОР 1) и глади (ЦОР 2).

Кључни фактори успеха

Следеће кључне факторе успеха потребно је пажљиво размотрити за потребе одрживе глобалне контроле АКС:

Обавештајни оквир који омогућава прикупљање и управљање подацима о болести и информацијама за отклањање недостатака у разумевању болести АКС; Комуникација о ризику ради јачања посвећености и сарадње кључних актера;	Оперативна и техничка способност за примену смерница међународних стандарда Ресурси који су адекватни и одрживи
---	--

Ови пресечни фактори биће разматрани кроз циљеве, исходе и резултате дефинисане у теорији промене.

Циљеви

Три циља су дефинисана како би се постигли исходи који би се могли описати као предуслови за постизање циља глобалне контроле АКС. Ови циљеви формирају логички оквир у којем су дефинисани исходи и резултати и утврђен оперативни план активности.

Циљ 1. Побољшати способност земаља за контролу (спречавање, реаговање, искорењивање) АКС користећи ОИЕ стандарде и најбоље праксе засноване на најновијим научним сазнањима.

Циљ 2. Успоставити ефикасан оквир за координацију и сарадњу за глобалну контролу АКС.

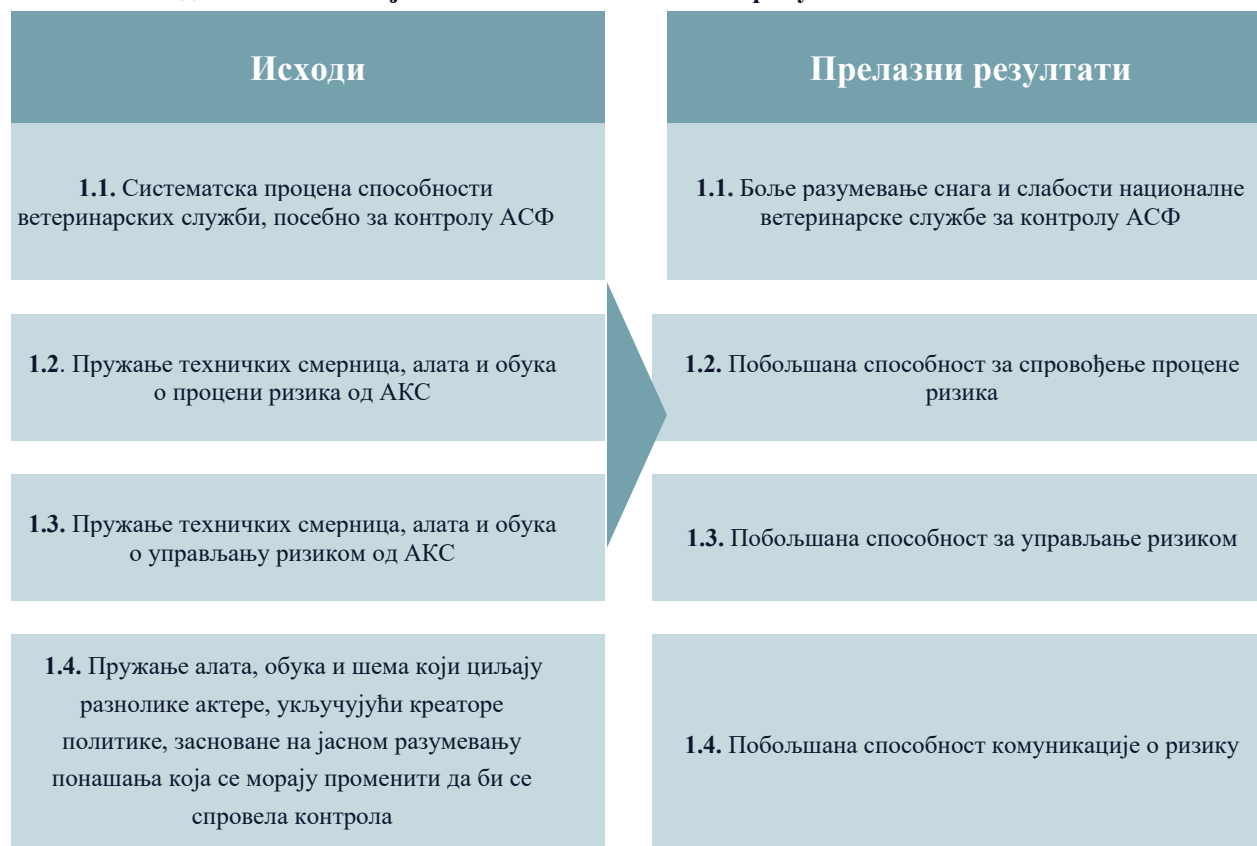

Циљ 3. Олакшати континуитет пословања.

Резултати и исходи

Исходи активности које ће довести до средњих и крајњих резултата дефинисани су на следећи начин.

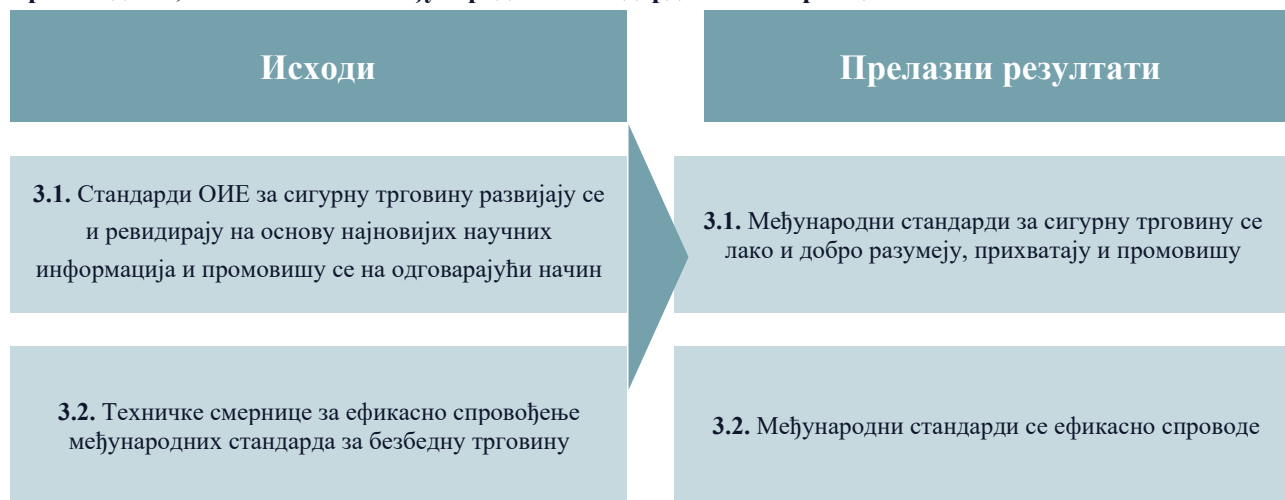
Шема 1. Исход 1: Побољшана је способност земаља за контролу АКС

Шема 2. Исход 2: Унапређена је регионална и глобална координација и сарадња за контролу АКС

Шема 3. Исход 3: Омогућена је национална, регионална и међународна трговина свињама и њиховим производима, заснованим на међународним стандардима и смерницама

Кораци у теорији промене преведени су у логички оквир који описује резултате и показатеље, што ће довести до прелазних и коначних резултата за сваки од циљева.

Оперативни план дефинише специфичне активности спроведене у оквиру GF-TADs, што ће омогућити да се постигну различити резултати који доводе до прелазних и крајњих резултата. Оперативни план ће се ажурирати сваке две године у координацији са ФАО и ОИЕ.

Глобална контрола АКС је постигнута*

Без појаве АКС у новим
земаљама

Смањење броја погођених
земаља

Смањење броја случајева
АКС

Смањење губитака због АКС

* Циљ се постиже испуњавањем четири дефинисана критеријума. Испуњавање неких критеријума указивало би на напредак у достизању глобалне контроле

Исходи

Исход 1

Способност земаља да контролишу АКС
је побољшана

- Побољшано разумевање снага и слабости ветеринарских служби за контролу АКС
- Побољшана способност за спровођење процене ризика
- Побољшана способност за управљање ризиком
- Побољшана способност комуникације о ризику

Исход 2

Побољшана је регионална и глобална
координација и сарадња

- Подаци о болести су транспарентни, тачни, ажурни и доступни
- Ефикасне регионалне и глобалне експертске мреже јачају међусекторску координацију и сарадњу
- Развојне агенције и технички партнери препознају вредности контроле АКС и пружају финансијску и техничку подршку
- АСФ глобално истраживање је активно и координисано, удовољава потребама

Исход 3

Омогућена је национална и међународна трговина
заснована на међународним стандардима и смерницама

- Међународни стандарди за сигурну трговину разумеју се, прихватају и промовишу
- Међународни стандарди се примењују ефикасно

Исходи

- Процена способности ветеринарских служби за контролу АКС
- Пружање техничких смерница, алата и обука о процени ризика
- Пружање техничких смерница, алата и обука о управљању ризиком
- Пружање алата, обуке и шема за комуникацију о ризику који циљају разнолике актере

- Механизам који олакшава обавештавање, прикупљање и ширење информација о болести
- Стручно умрежавање омогућено је путем GF-TADs и релевантних оквира
- Предлози пројеката развијени и имплементирани узимајући у обзир синергије међу различитим иницијативама
- Подршка активностима на промоцији глобалних истраживачких мрежа АКС

- Стандарди ОИЕ за сигурно трговање који су развијени и ревидирани на основу најновијих научних информација и промоције
- Техничке смернице предвиђене за ефикасну примену међународних стандарда за безбедну трговину

Циљеви

Циљ 1

Побољшати способност земаља за
контролу АКС**

Циљ 2

Успоставити ефикасан оквир за
координацију и сарадњу

Циљ 3

Олакшати континуитет пословања

Овај документ је припремљен под окриљем

GF-TADs

GLOBAL FRAMEWORK FOR THE PROGRESSIVE CONTROL OF TRANSBOUNDARY ANIMAL DISEASES

Food and Agriculture
Organization of the
United NationsWORLD ORGANISATION
FOR ANIMAL HEALTH

Ключни фактори успеха

Обавештајни оквир

Способност
јаке ветеринарске службе,
техничка стручност

Комуникација ризика
снажна посвећеност и
сарадња

Ресурси
адекватно доступни и
одрживи

GF-TADs Оквир (ФАО, ОИЕ)

Изјава о проблему

AKC je globalna pretnja bezbednosti hrane sa negativnim društveno-ekonomski uticajem. Iako je kontrola izvodljiva, za uspeh je potrebna regionalna i globalna koordinacija.

